

Factsheet: Positie van het schoolvak Duits

[Achtergrond](#) - 16 april 2018 - Auteur: Redactie Duitslandweb

Kennis van de Duitse taal is in Nederland allang niet meer vanzelfsprekend. Om het enthousiasme voor het leren van Duits te prikkelen, heeft de Actiegroep Duits de Dag van de Duitse taal uitgeroepen. Die is dit jaar op dinsdag 17 april. Informatie over de positie van het vak Duits vind je in dit factsheet.

Groot probleem in het middelbaar onderwijs is het tekort aan geschikte docenten. Ieder jaar begint slechts een handjevol studenten aan een opleiding tot leraar Duits, veel minder dan er in hetzelfde jaar met pensioen gaan. Als ergens een docent uitvalt, heeft een klas vaak wekenlang geen Duits omdat er geen vervanging te vinden is.

Vorig jaar schreven we op Duitslandweb uitvoerig over het docententekort: [Wie geeft er straks nog Duits?](#)

In de grote steden is het lerarentekort zo nijpend dat die met creatieve maatregelen proberen om leraren te lokken. Extra nascholing of begeleiding, een auto of een welkomstpremie moet docenten over de streep trekken om in Rotterdam, Den Haag, Amsterdam of Utrecht aan de slag te gaan. Lees ook op Duitslandweb: [Grote steden willen leraren lokken](#)

Belevingsonderzoek

Over de Duitse les zelf zijn scholieren enthousiaster dan enkele jaren geleden. Dat kwam dit jaar naar voren uit het Belevingsonderzoek Duits van het Duitsland Instituut. “De leraar wordt meestal aardig gevonden en de les wordt als afwisselender ervaren. Docenten maken twee keer zoveel gebruik van extra materiaal buiten de lesmethode”, zei DIA-onderwijsmedewerker Trixie Hölsgens. Lees het hele interview: ['Scholieren vinden Duits leuk maar niet zo nuttig'](#)

Dag van de Duitse taal 2018

De Dag van de Duitse taal staat dit jaar in het teken van het belang van Duits in het beroepsleven. De DNHK presenteert dinsdag een enquête over dit onderwerp, tijdens de Duitslanddag voor ondernemers in Utrecht. Ruim 100 scholen doen mee met

eigen acties. Meer info op [Machmit.nl](https://machmit.nl)

Een belangrijke ontwikkeling in het vak is dat er door docenten en scholieren meer Duits wordt gesproken in de les; de doeltaal moet de voertaal zijn in de klas. Uit het belevingsonderzoek blijkt dat dat volgens de scholieren nog niet altijd lukt, en ook docenten geven aan dat ze er soms nog moeite mee hebben. Meer hierover in het artikel uit 2011: [Nur noch auf Deutsch, bitte](#)

Eindexamenkwaliteit

Al jaren klagen docenten over het centraal schriftelijk eindexamen Duits. Daarin wordt de leesvaardigheid getoetst. Leesvaardigheid weegt daardoor veel zwaarder mee voor het eindcijfer dan de andere vaardigheden, zoals spreken en schrijven. Om hun leerlingen goed op dit examen voor te bereiden, oefenen docenten met oude examens, en zijn leerlingen in hun laatste jaar dus vooral bezig met saaie, oude teksten. Terwijl het volgens veel docenten nuttiger is dat jongeren leren communiceren in het Duits, een mailtje sturen of een bestelling verstaan.

In 2016 nam een docente uit Brielle het [initiatief tot een petitie](#). Gesprekken met het College voor Toetsen en Examen (CvTE) volgden, maar er veranderde niks.

Drie weken geleden kwam de VO-Raad met een 'Pleidooi voor de herijking van de examinering'. Volgens de raad is het 'examenregime star en inflexibel'. Een paar dagen voor dit pleidooi meldde de NOS dat de commissie dit jaar [onderzoekt of de examens te moeilijk zijn](#). Het College vraagt docenten vooraf een inschatting van het niveau van een leerling te geven. Achteraf kan deze inschatting dan met het behaalde resultaat worden vergeleken. Het CvTE [reageerde](#) ook op het pleidooi van de VO-Raad: "Het examensysteem is een zorgvuldig en uitgebalanceerd systeem, dat vernieuwen kost tijd.

Te weinig studenten

In Nederland studeren ongeveer 225 studenten Duitse taal en cultuur. Hoe klein dit aantal is, wordt goed duidelijk wanneer dit wordt vergeleken met het aantal studenten Nederlands in Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland. In het studiejaar 2016/2017 studeerden in de Duitstalige landen 1.851 studenten Nederlandistiek. Meer cijfers in het [naslagwerk over het vak Duits](#).

In 2020 kunnen volgens berekeningen van [Centerdata uit 2016](#) 134 fulltime arbeidsplaatsen voor docenten Duits niet worden ingevuld, tenminste, als er geen extra maatregelen worden genomen. Na Wiskunde is het het vak met het grootste lerarentekort. Vooral aan eerstegraads-docenten is een schrijnend gebrek.

De universiteiten proberen op allerlei manieren de kleine talenstudies, waartoe

Duits behoort, aantrekkelijker en rendabeler te maken. De UvA biedt sinds kort geen Duitse taal en cultuur meer aan, maar Duitslandstudies. In Groningen is Duits opgegaan in de brede bachelor Europese Studies. Leiden had soortgelijke plannen, maar heeft daar na protesten van af gezien. Lees ook op Duitslandweb: [Brede bachelor oplossing voor kwijnend Duits](#)

De vijf universiteiten die Duits aanbieden hebben de handen ineen geslagen en bieden een gezamenlijke, tweejarige masteropleiding tot eerstegraads-docent aan. [Tochlerarduits.nl](#)

Duits in de grensstreek

In de grensstreek merken mensen vaak aan de lijve dat het nuttig is om Duits te kunnen spreken. Daar zijn dan ook veel initiatieven om het leren van de Duitse taal te stimuleren, zelfs al op de basisschool. [Meer over Duits in de grensstreek](#). Het Duitsland Instituut en Nuffic ontwikkelden [lesmateriaal voor basisscholen](#) die aandacht aan Duits willen besteden.

Toekomst

In het advies van het platform [Onderwijs 2032](#), dat na een lang overlegtraject in 2016 werd gepresenteerd, werd aanbevolen om alleen nog Engels verplicht te stellen als vreemde taal. In het vervolgtraject Curriculum.nu stelt het ontwikkelteam voor om naast het Engels nog een moderne vreemde taal verplicht te maken. In februari 2019 brengt Curriculum.nu een advies uit aan de Tweede Kamer. Op de lange termijn kan het dus zijn dat Duits helemaal geen verplicht schoolvak is.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/25704/factsheet-positie-van-het-schoolvak-duits>